

GUNNAR HÖKMARK:

Ungdomspolitikerna och kommersialismen

När de politiska ungdomsförbunden attackerar kommersialismen är det en farlig strömning. Ytterst är det ju människors förmåga att välja som de angriper, skriver civilekonom Gunnar Hökmark, ordförande i Moderata Ungdomsförbundet. Om man inte betror människor att välja biofilm har det hänt något med de demokratiska idealen. Att kräva att människor skall underordna sina liv de politiska idealen är en elitistisk attityd. I takt med att politiseringen ökar stiger det politiska ointresset hos de unga. Det finns inga som tänker mer annorlunda än ungdomar än dagens ungdomspolitikere, konstaterar författaren.

Vad tänker ungdomar på 1981? Och vad tänker ungdomspolitikere på 1981? För att göra en lång artikel kort skulle man kunna sluta artikeln redan här med att säga att ungdomspolitikere 1981 tänker på hur de ska förmå ungdomar 1981 att inte tänka som de gör. Men i alla fall den första frågan är viktig att diskutera i en tid då misstron mot framtiden är större bland ungdomar än under hela 70-talet.

1974 var ungefär 6% av den svenska befolkningen i den sinnesstämningen att de hade ingen eller liten tilltro till framtiden. Idag är det 24% och bland ungdomar ligger siffran på 40%.

Varför är det så här? Dagens ekonomiska situation är givetvis en orsak. En annan orsak är kanske att få politikere visar på handlingskraftiga alternativ för att ta Sverige ur krisen. Och om det inte finns någon politik att tro på, då är det givetvis svårt att tro på framtiden.

Denna förklaring till pessimismen bland ungdomar är ju en väldigt politikerfokuserad förklaring. Den tar fasta på problem som i hög grad är politikere problem. Samhällsekonomin och tilltron till politikere får sägas vara sådana problem.

Men med tanke på att det finns en mycket klar och bestämd trend av minskat politikerintresse hos ungdomar känns den förklaringen inte helt naturlig. Förmodligen uppfattar inte 80-talets politiskt relativt ointresserade ungdom sina politikere så mycket sämre än vad 60- och 70-talets ungdom betraktade sina politikere, att deras misstro skulle vara större. Ointresse kan knappast leda till förkastelsesdomar.

Snarare är det så att relationerna politiker – icke-politiker blivit sämre. Här har vi förmodligen en av 80-talets mest komplexa kulturchocker. Parallellt med en fortgående politisering växer nämligen det politiska ointresset, framförallt hos ungdomar.

Politiseringens dimensioner

Det finns många dimensioner av den ökade politiseringen. För det första omspanns 2/3 av vår ekonomi av det politiska systemet. Det är en apparat som är svår att påverka. Framförallt innebär det att en stor del av den enskilda människans ansvar för sig och de sina lyfts av henne. Därmed har också kontrollen över det egna livet och vardagen minskat. För det andra har vi fått allt fler och fler regler, regleringar, kvoter och påbud. Det minskar mycket konkret det egna rörelseutrymme. För det tredje har vi framförallt under 70-talet fått en mängd "tyckarverk". Lekomjörådet tycker om barnens leksaker och deras "lekmiljö". Statens Ungdomsråd tycker om barnfilmer. Konsumentverket tycker om konsumentvaror. Delegationen för ungdomens sysselsättning tycker om ungdomens sysselsättning. Sveriges Radio och Sveriges TV är inte bara ett ödmjukt företag till sina tittares och lyssnarens tjänst, utan där tycker man mycket intensivt. Tittaren/lyssnaren har hela tiden en känsla, med rätta, att tyckandet skall förändra hans eller hennes julafton om det gäller Kalle Ankas lämplighet eller hans eller hennes fredag om det gäller Dal-

las fördärlighet. De fackliga organisationerna förekommer idag mer i massmedia som tyckande och sanningssägande institutioner. Dagstidningarna ser idag som en viktig uppgift att tycka och företräda det rätta i frågor som dynamik, gruppäktenskap eller barndaghem. Medborgarna i Sverige har det väl ställt för det finns många som är beredda att tycka åt dem.

Politiseringens fjärde dimension är mer svårgripbar. Politiker företräder inte bara politiska åsikter utan också åsikter i egenkap av politiker. Låt oss kalla det politikeråsikter. Politikeråsikter är präglade av politikerns bakgrund och själva yrkesverksamheten i sig. En politiker är uppfödd i en organisation, därför organisationsbidrag. Politiker tillhör ett parti, därför partistöd. Politiker är beroende av massmedia. Därför presstöd och lokalradio. Politikeråsikterna har framförallt fått sin inriktning genom den typ av verksamhet som politiker kontrollerar, nämligen de politiska besluten. Ord som "åtgärdsprogram", "uppsökande verksamhet" är exempel på detta liksom försök att ge politisk struktur åt en trivial sak som ett barns "lekmiljö".

Dessa fem dimensioner skall alltså ställas mot den ungdomsgeneration som inte uppfattar politik som det centrala i livet, för att göra ett understatement. Avståndet mellan båda grupperna blir stort. Det som med rätta uppfattas som förmyndande, styrning och kontroll över den egna vardagen skapar givetvis en vända för alla dem som vill behärska sin egen vardag.

Det är heller inte underligt att den ung-

Ungdomspolitikerna och kommersialismen

dom som beskärs på valmöjlighet efter valmöjlighet blir dålig på att välja. Bristen på valmöjligheter skapar håglöshet medan viljan att själv bestämma tar sig utlopp desto starkare där man kan och får lov att välja. Debatten om ungdomens kommersialism, vad nu det är, har sin grund här.

Om ungdomar 1981 kan vi då kanske säga följande: Det ökande politiska ointresset ökar i konflikt med samhällets ökande politisering. Ungdomstänkande tar sig då utlopp inom områden dit politiseringen inte nått. Det är givetvis de som inte är politiskt reglerade utan kommersiella. Vad är då kommersialism? Ja, det är den typ av nöjen, aktiviteter och kultur som människor uppskattar tillräckligt för att själva betala för dem. Icke-kommersiella verksamheter är däremot av det slaget att människor inte är villiga att frivilligt betala för dem.

Kommersiella nöjen borde egentligen ses som en tillgång för ett samhälle där man inte vill göra anspråk på att i detalj forma människors liv. Utan kommersiella nöjen skulle vi leva i en föreningslivets diktatur.

Ungdomspolitikerna

Om ungdomspolitik 1981 kan man säga att de strävar efter denna föreningslivets diktatur. Ungdomspolitik 1981 är mer en produkt av politiseringen i vårt samhälle än av det ökande ointresset för politik.

Ungdomspolitik 1981 är uppväxta i ett intensivt reformskeende. De ser sig själva som de som genom nya reformer skall ge människor något. Politik är för

dem ett sätt att forma människors liv efter egna upphöjda och insiktsfulla värderingar. Politik är för dem mer än för äldre generationers politiker ett sätt att förverkliga sig själv. Politik har för dem blivit ett självändamål, det är lättförklarligt eftersom de formats under årtionden då allt fått vika för politiken. Egentligen kan delar av folkpartiledningen sägas vara en förvuxen upplaga av denna generation.

Ungdomspolitik 1981 tar sig själva på allvar och har en liten distans till sig själva. De är så väldigt medmänskliga eftersom de gör alla människors problem till sina. Ungdomspolitik 1981 är i väldigt stor utsträckning politiker. Den utbildning de har syftar till politik. Politik är oftast det enda de har sysslat med. Det är t ex få i de politiska ungdomsförbundens styrelser som inte är heltidspolitiker eller organisationsanställda. Därför har de ett dåligt perspektiv på livet.

Om vi tidigare definierade grunden för debatten om kommersialismen ser vi nu drivkraften. De ungdomspolitiker, som har så klara idéer om hur ungdomar skall leva och tycka, finner att ungdomar inte bara är helt ointresserade av politik utan dessutom intresserade av verksamheter som politiker inte kan reglera.

Därmed kommer vi fram till denna artikels viktigaste slutsats. Det finns inga som tänker mer annorlunda än ungdomar än dagens ungdomspolitiker.

Kampen mot kommersialism

När därför ungdomar väljer att sysselsätta sig med andra saker än politik ser givetvis

dagens ungdomspolitiker kommersialismen som ett hot mot det egna föreningslivet. Därför tar man det som sin viktigaste uppgift att bekämpa kommersialismen.

Statens Ungdomsråd bedriver en lång och omfattande undersökning av kommersialismen. Kampen mot kommersialismen är den strömning som ger sig tillkänna bland de politiska ungdomsförbunden.

Serietidningar skall åläggas extraavgifter för att finansiera hederliga alternativa icke-kommersiella serier. Samma med filmer, discotek, rullskridskor, skivor och kassetter. Förbud skall användas. "Ungdomsfientliga miljöer" skall kartläggas och stoppas. Fantasirikedomen är stor när det gäller att skydda den "omedvetna" delen av den egna generationen.

På det viset fjärmar sig dagens ungdomspolitiker mer och mer från dagens ungdom. Medlemsantalen sjunker också, mycket riktigt. Det är de kommersiella krafternas fel, säger ungdomsorganisationerna. Därför har Statens Ungdomsråd av Britt Mogård, tråkigt att säga, fått i uppdrag att utreda de sviktande siffrorna som om det inte vore upp till organisationernas egna ideals styrka att engagera medlemmar.

SSU vill genom socialism och folkrörelsesverige skapa en kontroll över kultur och nöjesutbud så att det blir förenligt med folkrörelseideal.

CUF vill bygga lokalsamhällen där människor umgås i bildningsförbund, hembygdsföreningar, arbetslag, bostadskooperativ och folkrörelser i allmänhet.

Om SSU vill ha socialism och CUF lo-

kalsamhällen så är det inte lika lätt att veta vad FPU idag har för grundläggande budskap. Jag borde kanske som ett ungdomsförbunds ordförande veta det. Jag vet i alla fall att FPU är emot kommersialism, moderater och borgerliga trepartiregeringen.

Moderata Ungdomsförbundet är i alla dessa diskussioner katten bland hermelinerna. Vi tror mer om ungdomen i Sverige än våra kolleger, vi tror framförallt inte att vår uppgift är att reglera människors vardag. De problem vårt samhälle har kräver stora insatser. Till det krävs framtidstro. Och först om man tror på människorna kan man tro på framtiden.

När de andra ungdomsförbunden attackerar kommersialismen är det en farlig strömning. Egentligen är det människors förmåga att välja som de attackerar. Övertron på sig själv och de egna idealen och misstron mot andra är en farlig intolerans. Om man inte betror människor att välja biofilm har det hänt något med de demokratiska idealen. Att kräva att människor skall underordna sina liv de politiska idealen är en elitistisk attityd. Ungdomspolitikernas enda ursäkt är att de inte inser detta.

Jag vill avsluta med att påstå att den reaktion mot politik som finns bland ungdomar är en sund reaktion. Ytterst är den ändå en tilltro till att det egna jaget inte kan fångas upp i ett kollektiv. Ur den politiska ovisshet som karakteriserar dagens ungdomsgeneration kan en politisk visshet spira som i vart fall vi moderater inte har att rädas.